॥ २३ ॥ तद्विनिश्चितंत्वात्वांप्रतिअमृतसमंयथास्यात्तथामतौआवयोरितिशेषः॥२४॥ अनर्थस्यअर्थहीनस्य अधर्मिणःधर्महीनस्य ॥२५॥ धर्मरूपेणप्रदानेनविश्वस्तेषु अस्मद्वाक्येविश्वासवत्सु ॥ २६ ॥ धर्ममिति अत्रधर्मार्थयोःसमत्वेपिधर्मस्यपूर्वत्वाद्विदुरमतमेवैतदीषद्भेदेनदर्शितं ॥२७॥२८॥ कामस्यैवप्राधान्यंमन्वानोभीमसेनउवाच नकामइति॥२९॥३०॥ ३१॥३२॥३३॥३४॥उदश्वितःतक्रात्॥३५॥

अस्मिंस्तुवैविनिर्वृत्तेदुर्लभेपरमप्रिये॥ इहकामानवाप्नोतिप्रत्यक्षंनात्रसंशयः॥२३॥ योर्थोधर्मेणसंयुक्तोधर्मोयश्चार्थसंयुतः॥ तद्धित्वाऽमृतसंवादंतस्मादेतौमताविह॥ २४॥ अनर्थस्यनकामोस्तितथार्थोधर्मिणःकुतः॥ तस्माद्दुद्विजतेलोकोधर्मार्थाद्योबहिष्कृतः॥ २५॥तस्माद्धर्मप्रदानेनसाध्योर्थःसंयतात्मना॥ विश्वस्तेषुहिभूतेषुकल्पतेसर्वमेवहि॥२६॥धर्मंसमाचरेत्पूर्वंततोर्थंधर्मसंयुतं॥ ततःकामंचरेत्पश्चात्सिद्धार्थःसहितत्परं॥२७॥ वैशंपायनउवाच विरेमतुस्तु तद्वाक्यमुक्त्वातावश्विनोःसुतौ॥ भीमसेनस्तदावाक्यमिदंवक्तुंप्रचक्रमे॥ २८॥ भीमसेनउवाच नाकामःकामयत्यर्थंनाकामोधर्ममिच्छति॥ नाकामःकामयानोस्तितस्मात्कामोविशिष्यते ॥ २९ ॥ कामेनयुक्ताऋषयस्तपस्येवसमाहिताः ॥ पलाशफलमूलादावायुभक्षाःसुसंयताः ॥ ३० ॥ वेदोपवेदेष्वपरेयुक्ताःस्वाध्यायपारगाः॥ श्राद्धयज्ञक्रियायांचतथादानप्रतिग्रहे ॥ ३१ ॥ वणिजःकर्षकागोपाःकारवःशिल्पिनस्तथा ॥ देवकर्मकृतश्चैवयुक्ताःकामेनकर्मसु॥ ३२॥ समुद्रंवाविशंत्यन्येनराःकामेनसंयुताः॥ कामोहिविविधाकारःसर्वंकामेनसंततं॥ ३३॥ नास्तिनासीन्नाभविष्यद्भूतंकामात्मकात्परं॥ एतत्सारंमहाराजधर्मार्थावत्रसंस्थितौ॥ ३४॥ नवनीतंयथादध्नस्तथाकामोऽर्थधर्मतः ॥ श्रेयस्तैलंहिपिण्याकाद्घृतंश्रेयउदश्वितः ॥ ३५ ॥ श्रेयःपुष्पफलंकाष्ठात्कामोधर्मार्थयोर्वरः॥ पुष्पतोमध्विवरसःकामआभ्यांतथास्मृतः॥ कामोधर्मार्थयोर्योनिःकामश्चाथतदात्मकः ॥ ३६॥ नाकामतोब्राह्मणाःस्वन्नमर्थान्नाकामतोददतिब्राह्मणेभ्यः॥ नाकामतोविविधालोकचेष्टातस्मात्कामःप्राक्त्रिवर्गस्यदृष्टः॥३७॥ सुचारुवेषाभिरलंकृताभिर्मदोत्कटाभिःप्रियदर्शनाभिः॥ रमस्वयोषाभिरुपेत्यकामंकामोहिराजन्परमोभवेन्नः॥ ३८॥ बुद्धिर्ममैषापरिखास्थितस्यमाभूद्विचारस्तवधर्मपुत्र ॥ स्यात्संहितंसद्भिरफल्गुसारंममेतिवाक्यंपरमानृशंसं॥ ३९॥ धर्मार्थकामाःसममेवसेव्यायोह्येकभक्तःसनरोजघन्यः॥ तयोस्तुदाक्ष्यंप्रवदंतिमध्यंसउत्तमोयोभिरतस्त्रिवर्गे॥ ४० ॥

॥३६॥अकामतःकामंविना केवलार्थात्स्वन्नंमृष्टान्नमस्तिनहिधनमस्तीतिमृष्टंभुज्यते अपितुरुच्यात्मकःकामोस्तीति अन्यथाज्वरितस्यापिमृष्टंदीयेत ॥३७॥३८॥परिखास्थितस्यपरितःखातापरिखासर्वतोमूलशोधइत्यर्थः तत्रस्थितस्यअनृशंसमनिष्ठुरं ॥ ३९ ॥ दाक्ष्यंअर्थहेतुत्वान्मध्यंमध्यमं अर्थात्कामउत्तमोधर्मोजघन्यइतिफलितं ॥ ४० ॥

Digitized by Google